

REGULAMENT nr. 17 din 12 decembrie 2012 privind unele condiții de creditare

Având în vedere prevederile art. 4 alin. (1), art. 45 alin. (1), art. 61, art. 173⁴ lit. b) și art. 235 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [99/2006](#) privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. [227/2007](#), cu modificările și completările ulterioare, ale art. 1 alin. (1) și ale art. 43 și 44 din Legea nr. [93/2009](#) privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 62 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [113/2009](#) privind serviciile de plată, aprobată cu modificări prin Legea nr. [197/2010](#), cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 61 alin. (1) din Legea nr. [127/2011](#) privind activitatea de emitere de monedă electronică, cu modificările ulterioare, precum și Recomandările Comitetului European pentru Risc Sistemic (CERS) privind creditarea în valută (CERS/2011/1),

În temeiul dispozițiilor art. 420 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [99/2006](#), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. [227/2007](#), cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. [93/2009](#), cu modificările și completările ulterioare, ale art. 186 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [113/2009](#), aprobată cu modificări prin Legea nr. [197/2010](#), cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. [127/2011](#), cu modificările ulterioare, și ale art. 48 din Legea nr. [312/2004](#) privind Statutul Băncii Naționale a României,

Banca Națională a României emite prezentul regulament.

CAPITOLUL I: Domeniul de aplicare

Art. 1

(1) Prezentul regulament se aplică:

a) instituțiilor de credit persoane juridice române și sucursalelor instituțiilor de credit, persoane juridice străine;

b) instituțiilor financiare nebancare persoane juridice române și sucursalelor instituțiilor financiare străine, înscrise în Registrul special;

c) instituțiilor de plată persoane juridice române care înregistrează un nivel semnificativ al activității de creditare potrivit Regulamentului Băncii Naționale a României nr. [21/2009](#) privind instituțiile de plată, cu modificările și completările ulterioare; precum și

d) instituțiilor emitente de monedă electronică persoane juridice române care înregistrează un nivel semnificativ al activității de creditare potrivit Regulamentului Băncii Naționale a României nr. [8/2011](#) privind instituțiile emitente de monedă electronică, denumite în continuare împrumutători, și reglementează, pentru scopul menținerii stabilității financiare, unele condiții de acordare și derulare a creditelor pe teritoriul României destinate persoanelor fizice și entităților nefinanciare.

~~**(2)** Prevederile art. 7-9, cele relevante ale art. 24 și art. 26 alin. (1) se aplică și următoarelor categorii de creditori:~~

~~**a)** instituțiilor financiare nebancare persoane juridice române și sucursalelor instituțiilor financiare străine, înscrise numai în Registrul general;~~

~~**b)** instituțiilor de plată persoane juridice române și instituțiilor emitente de monedă electronică persoane juridice române, altele decât cele de la alin. (1).~~

(2) Prevederile art. 3-4, art. 6 alin. (1), art. 7-20 și ale art. 24 din prezentul regulament se aplică și următoarelor categorii de împrumutători:

a) instituțiilor financiare nebankare persoane juridice române și sucursalelor instituțiilor financiare străine, înscrise numai în Registrul general;

b) instituțiilor de plată persoane juridice române și instituțiilor emitente de monedă electronică persoane juridice române, altele decât cele de la alin. (1).

▶(la data 28-sep-2016 Art. 1, alin. (2) din capitolul I modificat de Art. I, punctul 1. din **Regulamentul 5/2016**)

(3) Prevederile art. 2 și cele relevante ale art. 24 se aplică instituțiilor de credit persoane juridice române și instituțiilor financiare persoane juridice române prevăzute la art. 89 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. **99/2006** privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. **227/2007**, cu modificările și completările ulterioare, pentru activitatea de creditare desfășurată în alte state membre.

Art. 2

(1) instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (3) care desfășoară în alte state membre activități de creditare în valută a debitorilor expuși la riscul valutar, având domiciliul sau sediul în respectivele state membre, trebuie să respecte, în privința acestor activități, cerințele în materie impuse de autoritățile competente din statele membre în cauză, conform celor comunicate de Banca Națională a României.

(2) Pentru scopul aplicării dispozițiilor alin. (1), Banca Națională a României publică pe site-ul său cerințele comunicate de autoritățile competente din statele membre respective.

Art. 3

În înțelesul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) credit pentru investiții imobiliare - orice credit acordat unei persoane fizice care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: (i) este garantat cu ipotecă imobiliară și (ii) este acordat în scopul dobândirii ori menținerii drepturilor de proprietate asupra unui teren și/sau unei construcții, realizate sau care urmează să se realizeze, ori în scopul reabilitării, modernizării, consolidării sau extinderii unei construcții ori pentru viabil zarea unui teren sau exclusiv în scopul rambursării unui credit pentru investiții imobiliare. Pentru scopul prezentului regulament finanțările de tip leasing financiar imobiliar acordate persoanelor fizice sunt asimilate creditului pentru investiții imobiliare;

b) credit de consum - un credit acordat unei persoane fizice, altul decât cel prevăzut la lit. a);

c) credit - suma evidențiată în conturi bilanțiere sau în conturi din afara bilanțului, pusă la dispoziție ori pe care instituția creditoare s-a angajat să o pună la dispoziție unei persoane fizice sau unei entități nefinanciare, în schimbul obligației debitorului în cauză de a rambursa suma respectivă, precum și de a plăti dobânzi ori alte cheltuieli legate de această sumă; finanțările de tip leasing financiar sunt asimilate creditului;

d) persoană neacoperită în mod natural la riscul valutar - persoana fizică ce nu obține veniturile eligibile pentru rambursarea creditului, respectiv entitatea nefinanciară ce nu dispune de surse pentru rambursarea creditului, denumite sau indexate la moneda în care creditul este solicitat/acordat;

e) entități nefinanciare - persoane juridice, persoane fizice ce acționează în scopuri legate de activitatea lor comercială sau profesională și orice alte categorii de entități, a căror activitate principală se află în afara activităților incluse în cadrul sectorului intermedierei financiare și a asigurărilor, potrivit Clasificării activităților din economia națională.

Art. 4

(1) Pot face excepție de la aplicarea dispozițiilor cap. III, respectiv, după caz, ale cap. IV:

a) creditele acordate persoanelor fizice, cu destinație finanțarea studiilor, acoperirea cheltuielilor de natură medicală ori a cheltuielilor legate de deces;

b) creditele garantate pe întreaga perioadă de derulare cu garanție de tip depozit colateral constituit la instituția creditoare, pentru sumele efectiv acoperite de o astfel de garanție;

c) operațiunile realizate exclusiv în scopul restructurării la același împrumutător, din considerente de dificultăți financiare ale debitorului, a creditului/creditelor acordate persoanelor fizice în sold la momentul realizării operațiunii de restructurare în scopul adaptării condițiilor de rambursare la noile posibilități ale debitorului;

d) creditele care se rambursează din subvenții la care debitorul este îndreptățit potrivit legislației aplicabile, în limita acestor subvenții.

e) operațiunile realizate exclusiv în scopul restructurării creditelor potrivit actelor normative ce prevăd acordarea de către stat a unor facilități fiscale ori a altor avantaje debitorilor persoane fizice;

f) operațiunile realizate exclusiv în scopul conversiei creditelor persoanelor fizice acordate în valută sau indexate la cursul unei valute în credite în monedă națională ori în moneda în care sunt denumite sau indexate sursele debitorului pentru rambursarea creditului.

(la data 09-mar-2015 Art. 4, alin. (1), litera D. din capitolul I completat de Art. 1 din [Regulamentul 2/2015](#))

g) operațiunile de preluare a creditelor de către terți în caz de deces al debitorului sau partaj.

(la data 28-sep-2016 Art. 4, alin. (1), litera F. din capitolul I completat de Art. I, punctul 2. din [Regulamentul 5/2016](#))

(2) Împrumutătorii vor stabili prin normele proprii de creditare condițiile de acordare și de garantare a creditelor prevăzute la alin. (1).

Art. 5

Dispozițiile art. 16, 17 și 18 nu se aplică creditelor acordate exclusiv în scopul rambursării datoriilor aferente creditelor acordate în baza reglementărilor împrumutătorilor aplicabile la data intrării în vigoare a Regulamentului Băncii Naționale a României nr. [24/2011](#) privind creditele destinate persoanelor fizice, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL II: Dispoziții comune

Art. 6

(1) Împrumutătorii desfășoară activitatea de creditare a persoanelor fizice și a entităților nefinanciare pe baza reglementărilor proprii, aprobate de organele statutare competente.

~~**(2)** În scopul dovedirii conformării cu cerințele aplicabile impuse de regulament, împrumutătorii transmit Băncii Naționale a României — Direcția supraveghere reglementările proprii, în limba română, atât în format electronic, cât și pe suport hârtie, însoțite de hotărârea organului statutar competent care le-a aprobat și de o fundamentare a acestora.~~

(2) În scopul dovedirii conformării cu cerințele aplicabile impuse de regulament, împrumutătorii prevăzuți la art. 1 alin. (1) transmit Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere reglementările proprii, în limba română, atât în format electronic, cât și pe suport hârtie, însoțite de hotărârea organului statutar competent care le-a aprobat și de o fundamentare a acestora.

(la data 28-sep-2016 Art. 6, alin. (2) din capitolul II modificat de Art. I, punctul 3. din [Regulamentul 5/2016](#))

Art. 7

~~(1) Împrumutătorii, precum și instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (2) trebuie să informeze persoanele neacoperite în mod natural la riscul valutar care solicită acordarea unui credit în valută sau indexat la cursul unei valute despre impactul unei eventuale depreciere severe a monedei naționale asupra nivelului obligațiilor lor de plată periodice.~~

~~(2) În plus față de informarea prevăzută la alin. (1), în cazul creditelor care nu au dobândă fixă, împrumutătorii și instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (2) trebuie să prezinte în mod distinct și nivelul la care respectivele obligații de plată periodice ar putea ajunge ca urmare a unei eventuale depreciere severe a monedei naționale asociate cu majorarea dobânzilor.~~

(1) Împrumutătorii trebuie să informeze persoanele neacoperite în mod natural la riscul valutar care solicită acordarea unui credit în valută sau indexat la cursul unei valute despre impactul unei eventuale depreciere severe a monedei naționale asupra nivelului obligațiilor lor de plată periodice.

(2) În plus față de informarea prevăzută la alin. (1), în cazul creditelor care nu au dobândă fixă, împrumutătorii trebuie să prezinte în mod distinct și nivelul la care respectivele obligații de plată periodice ar putea ajunge ca urmare a unei eventuale depreciere severe a monedei naționale asociate cu majorarea dobânzilor.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 7 din capitolul II modificat de Art. I, punctul 4. din [Regulamentul 5/2016](#))

Art. 8

~~Împrumutătorii, precum și instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (2) realizează informarea prevăzută la art. 7 alin. (1) și, după caz, la alin. (2) particularizat pentru fiecare solicitare de credit, astfel încât să fie posibilă compararea nivelului obligației de plată periodice aferente finanțării solicitate determinat cu luarea în considerare a cursului de schimb valutar și a ratei dobânzii de la data realizării informării cu nivelul obligației de plată periodice ajustat cu valorile indicate la art. 12 alin. (2) pentru șocul pe cursul de schimb și, după caz, pentru șocul pe rata dobânzii.~~

Împrumutătorii realizează informarea prevăzută la art. 7 alin. (1) și, după caz, la alin. (2) particularizat pentru fiecare solicitare de credit, astfel încât să fie posibilă compararea nivelului obligației de plată periodice aferente finanțării solicitate determinat cu luarea în considerare a cursului de schimb valutar și a ratei dobânzii de la data realizării informării cu nivelul obligației de plată periodice ajustat cu valorile indicate la art. 12 alin. (2) pentru șocul pe cursul de schimb și, după caz, pentru șocul pe rata dobânzii.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 8 din capitolul II modificat de Art. I, punctul 4. din [Regulamentul 5/2016](#))

Art. 9

~~(1) Împrumutătorii, precum și instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (2) furnizează informațiile prevăzute la art. 7 pe suport hârtie sau alt suport durabil, cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de încheierea contractului de credit.~~

(1) Împrumutătorii furnizează informațiile prevăzute la art. 7 pe suport hârtie sau alt suport durabil, cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de încheierea contractului de credit.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 9, alin. (1) din capitolul II modificat de Art. I, punctul 4. din [Regulamentul 5/2016](#))

(2) Perioada de 15 zile calendaristice prevăzută la alin. (1) se poate reduce la cererea scrisă a solicitantului de credit.

(3) În aplicarea alin. (1) prin suport durabil se înțelege orice instrument care permite solicitantului de credit să stocheze informații care îi sunt adresate personal, în așa fel încât acestea să fie accesibile pentru consultare în viitor pe o

perioadă de timp adecvată scopului informațiilor, și care permite reproducerea fidelă a informațiilor stocate.

Art. 10

Împrumutătorii trebuie să își organizeze activitatea de creditare astfel încât să asigure separarea clară și efectivă a funcției de promovare și vânzare a produselor de creditare de funcția de analiză a riscului de credit și monitorizare a expunerii.

Art. 11

(1) Împrumutătorii trebuie să se asigure că terțele părți implicate în analiza prealabilă a capacității de rambursare a clientului, de tipul intermediarilor de credit, aplică în acest scop aceleași proceduri ca împrumutătorii.

(2) Împrumutătorii urmăresc calitatea portofoliului de credite aferent clienților atrași de fiecare terță parte prevăzută la alin. (1), comparativ cu cea a portofoliului de credite aferent clienților atrași direct de împrumutători.

(3) Analiza efectuată potrivit alin. (2) stă la baza deciziei împrumutătorului de a continua relația de afaceri cu fiecare dintre terțele părți prevăzute la alin. (1).

CAPITOLUL III: Dispoziții privind creditarea persoanelor fizice

Art. 12

~~**(1)** Pentru scopul prezentului regulament, împrumutătorii stabilesc în cadrul reglementărilor proprii, în concordanță cu profilul și strategia lor de risc, cel puțin următoarele:~~

~~**a)** modalitatea de organizare a activității de acordare a creditelor destinate persoanelor fizice și, atunci când este cazul, condițiile de garantare pe fiecare tip de credit, inclusiv limita maximă admisă pentru valoarea finanțării în raport cu valoarea garanției;~~

~~**b)** categoriile de clienți eligibili pentru finanțare;~~

~~**c)** procedura de clasificare a clientelei țintă pe categorii de risc de nerambursare, fundamentat pe profilul general de risc al împrumutătorului;~~

~~**d)** categoriile de venituri considerate eligibile de către împrumutător, diferențiat pe categorii de clientelă, precum și coeficienții de ajustare aferenți în funcție de gradul de certitudine și de caracterul de permanență ale acestora;~~

~~**e)** categoriile de cheltuieli care se deduc din veniturile eligibile în scopul determinării gradului total de îndatorare, incluzând cel puțin cheltuielile de subzistență și obligațiile de plată, altele decât cele de natura creditului;~~

~~**f)** nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare, inclusiv fundamentarea acestora, diferențiate pe categoriile de clientelă, pe destinația creditului (de exemplu, credit de consum, credit pentru investiții imobiliare), pe tipul creditului (defalcat în funcție de moneda de exprimare sau, după caz, de indexare, de tipul dobânzii, respectiv fixă ori variabilă, de termenul de acordare a creditului și de comportamentul clientului în legătură cu onorarea serviciului datoriei determinat de calitatea garanției), în cazul creditelor de consum, nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare sunt stabilite inclusiv prin luarea în considerare a riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii și a riscului de diminuare a veniturilor eligibile disponibile pe perioada de derulare a creditului;~~

~~**g)** metodologia de reconsiderare periodică a coeficienților de ajustare a veniturilor eligibile și nivelurilor maxime admise pentru gradul de îndatorare, în vederea asigurării acurateței acestora pe o bază continuă.~~

~~**(2)** La fundamentarea nivelurilor maxime admise pentru gradul total de îndatorare în cazul creditelor de consum se vor utiliza următoarele valori:~~

~~**a)** pentru șocul pe curs de schimb 35,5% EUR, 52,6% CHF, 40,9% USD. În cazul celorlalte valute se utilizează valoarea aferentă CHF. În cazul în care~~

~~venitul solicitantului și creditul solicitat sunt exprimate în două monede străine diferite, pentru șocul pe curs de schimb se utilizează maximul dintre șocurile celor două valute față de moneda națională;~~

~~b) pentru șocul pe rata dobânzii — 0,6 puncte procentuale pentru toate monedele;~~

~~c) pentru șocul pe venit: în cazul veniturilor de natură salarială — 6%; pentru celelalte categorii de venituri împrumutătorii utilizează coeficienții de ajustare menționați la lit. d) și g) de la alin. 1).~~

~~(3) Prevederile prezentului articol privind riscul valutar se aplică numai pentru partea de finanțare pentru care clientul nu dovedește că dispune de venituri în valuta creditului sau indexate la valuta creditului. Prevederile privind riscul de rată a dobânzii nu se aplică în cazul creditelor cu dobândă fixă.~~

Art. 11¹

(1) Înainte de încheierea unui contract de credit, împrumutătorii realizează, pe baza unor informații corespunzătoare și suficiente, o evaluare riguroasă a capacității clientului de rambursare a creditului potrivit obligațiilor contractuale, luând în considerare factori relevanți în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

(2) În situația în care clientul solicită, după încheierea contractului de credit, majorarea valorii totale a creditului acordat inițial, împrumutătorii actualizează informațiile aflate la dispoziția lor privind clientul și reevaluează capacitatea acestuia de rambursare, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor alin. (1).

(3) Prin derogare de la alin. (2), reevaluarea capacității de rambursare a clientului nu este necesară în cazul în care împrumutătorii au efectuat, anterior solicitării, evaluarea capacității de rambursare pentru o valoare totală a creditului care cuprinde majorarea solicitată de client ulterior încheierii contractului de credit, iar informațiile deținute despre acesta sunt relevante și sunt valabile cel mult 30 de zile de la data acordării creditului.

Art. 11²

Împrumutătorii acordă creditul solicitat ori majorează valoarea totală a creditului acordat inițial numai în cazul în care din evaluarea realizată potrivit art. 11¹ rezultă că este probabil ca obligațiile care rezultă din contractul de credit să fie îndeplinite de client în condițiile contractuale.

Art. 11³

(1) În scopul aplicării art. 11¹ și 11², împrumutătorii stabilesc, revizuiesc periodic, documentează și păstrează, pe suport hârtie sau în format electronic, potrivit normelor interne de arhivare, procedurile și categoriile de informații care stau la baza evaluării capacității de rambursare a clienților.

(2) Împrumutătorii stabilesc, în mod proporțional, limitat la scopul pentru care sunt necesare și într-o manieră care să permită identificarea și prevenirea apariției de denaturări ori erori din partea consumatorilor, împrumutătorilor sau, după caz, a intermediarilor de credite, informațiile ce vor fi solicitate clienților în scopul evaluării capacității de rambursare.

(3) În situația aprobării creditului, împrumutătorii păstrează informațiile care stau la baza aprobării cel puțin pe durata creditului.

(4) În aplicarea alin. (3) împrumutătorii păstrează o evidență cu istoricul veniturilor care au stat la baza aprobării creditului și cu măsurile întreprinse pentru verificarea acestora pentru fiecare client, pe care o fac disponibilă imediat la cererea Direcției supraveghere din Banca Națională a României.

(5) Prevederile alin. (1) și (2) nu prejudiciază dreptul împrumutătorilor de a solicita clarificări cu privire la informațiile primite.

Art. 11⁴

(1) La evaluarea capacității de rambursare a clienților, împrumutătorii iau în considerare nivelul veniturilor existent la momentul formulării solicitării creditului, istoricul acestora și evoluția lor în timp, nivelul/situația cheltuielilor clienților, precum și alte aspecte financiare și economice considerate necesare, suficiente și proporționale în acest scop.

(2) La evaluarea capacității de rambursare a clientului, împrumutătorii iau în considerare predominant capacitatea acestuia de a genera venituri necesare rambursării creditului și doar ca element secundar faptul că valoarea garanției depășește valoarea creditului sau perspectiva de creștere a valorii bunului imobil rezidențial în situația în care creditul este acordat în scopul construirii sau renovării respectivului bun imobil rezidențial.

(3) Împrumutătorii obțin informațiile prevăzute la alin. (1) de la clienți și din alte surse interne sau externe relevante, inclusiv, după caz, prin consultarea bazei de date a unui sistem de evidență de tipul birourilor de credit și de la intermediarii de credit implicați în activitățile preliminare încheierii contractelor de credit.

(4) Împrumutătorii iau măsuri rezonabile pentru verificarea informațiilor obținute, inclusiv prin consultarea unor surse independente, dacă este cazul.

Art. 11⁵

(1) Împrumutătorii stabilesc și aplică politici de remunerare pentru personalul propriu și pentru intermediarii de credit care acționează în numele lor astfel încât să se asigure că, în procesul de elaborare a produselor de credit, de acordare, intermediere a creditelor, prestare a serviciilor accesorii și de recuperare a creanțelor provenind din credite, aceștia acționează cu onestitate, corectitudine, transparență și profesionalism, ținând seama de drepturile și interesele clienților.

(2) La stabilirea și aplicarea politicilor de remunerare a personalului responsabil cu evaluarea capacității de rambursare a clienților, împrumutătorii trebuie să respecte, de o manieră și într-o măsură corespunzătoare dimensiunii și organizării lor interne, precum și naturii, extinderii și complexității activităților desfășurate, următoarele principii:

a) politica de remunerare promovează și este compatibilă cu o administrare a riscurilor sănătoasă și eficace, fără a încuraja asumarea de riscuri care depășesc nivelul toleranței la risc a împrumutătorului;

b) politica de remunerare corespunde strategiei de afaceri, obiectivelor, valorilor și intereselor pe termen lung ale împrumutătorului și cuprinde măsuri pentru a evita conflictele de interese, inclusiv prin asigurarea faptului că remunerația nu depinde de numărul sau ponderea solicitărilor de credit acceptate.

(3) Instituțiile de credit persoane juridice române aplică dispozițiile alin. (1) și (2) când stabilesc și aplică politicile de remunerare în temeiul Regulamentului Băncii Naționale a României nr. [5/2013](#) privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 12

(1) Pentru scopul prezentului regulament, împrumutătorii stabilesc în cadrul reglementărilor proprii, în concordanță cu profilul și strategia lor de risc, cel puțin următoarele:

a) modalitatea de organizare a activității de acordare a creditelor destinate persoanelor fizice și, atunci când este cazul, condițiile de garantare pe fiecare tip de credit, inclusiv limita maximă admisă pentru valoarea finanțării în raport cu valoarea garanției;

b) categoriile de clienți eligibili pentru finanțare;

c) procedura de clasificare a clientelei-țintă pe categorii de risc de nerambursare, fundamentat pe profilul general de risc al împrumutătorului;

d) categoriile de venituri considerate eligibile de către împrumutător, diferențiat pe categorii de clientelă, precum și coeficienții de ajustare aferenți în funcție de gradul de certitudine și de caracterul de permanență ale acestora;

~~**e)** categoriile de cheltuieli care se deduc din veniturile eligibile în scopul determinării gradului total de îndatorare, incluzând cel puțin cheltuielile de subzistență și obligațiile de plată, altele decât cele de natura creditului;~~

e) categoriile de cheltuieli care se deduc din veniturile eligibile în scopul determinării gradului total de îndatorare, incluzând, fără a se limita la, cheltuielile de subzistență, cu fundamentarea unui nivel rezonabil al acestora, și obligațiile de plată, altele decât cele de natura creditelor, inclusiv taxe, impozite și asigurări dacă sunt recurente și dacă sunt făcute cunoscute de către debitor la solicitarea împrumutătorului;

▶(la data 28-sep-2016 Art. 12, alin. (1), litera E. din capitolul III modificat de Art. I, punctul 6. din **Regulamentul 5/2016**)

~~**f)** nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare, inclusiv fundamentarea acestora, diferențiate pe categoriile de clientelă, pe destinația creditului (de exemplu, credit de consum, credit pentru investiții imobiliare), pe tipul creditului (defalcat în funcție de moneda de exprimare sau, după caz, de indexare, de tipul dobânzii, respectiv fixă ori variabilă, de termenul de acordare a creditului și de comportamentul clientului în legătură cu onorarea serviciului datoriei determinat de calitatea garanției), în cazul creditelor de consum, nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare sunt stabilite inclusiv prin luarea în considerare a riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii și a riscului de diminuare a veniturilor eligibile disponibile pe perioada de derulare a creditului;~~

f) nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare, inclusiv fundamentarea acestora, diferențiate pe categoriile de clientelă, pe destinația creditului (de exemplu, credit de consum, credit pentru investiții imobiliare), pe tipul creditului (defalcat în funcție de moneda de exprimare sau, după caz, de indexare, de tipul dobânzii, respectiv fixă ori variabilă, de termenul de acordare a creditului și de comportamentul clientului în legătură cu onorarea serviciului datoriei determinat de calitatea garanției); nivelurile maxime admise pentru gradul total de îndatorare sunt stabilite inclusiv prin luarea în considerare a riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii și a riscului de diminuare a veniturilor eligibile disponibile pe perioada de derulare a creditului;

▶(la data 28-sep-2016 Art. 12, alin. (1), litera F. din capitolul III modificat de Art. I, punctul 6. din **Regulamentul 5/2016**)

g) metodologia de reconsiderare periodică a coeficienților de ajustare a veniturilor eligibile și nivelurilor maxime admise pentru gradul de îndatorare, în vederea asigurării acurateții acestora pe o bază continuă.

(2) La fundamentarea nivelurilor maxime admise pentru gradul total de îndatorare în cazul creditelor de consum se vor utiliza următoarele valori:

a) pentru șocul pe curs de schimb - 35,5% EUR, 52,6% CHF, 40,9% USD. În cazul celorlalte valute se utilizează valoarea aferentă CHF. În cazul în care venitul solicitantului și creditul solicitat sunt exprimate în două monede străine diferite, pentru șocul pe curs de schimb se utilizează maximumul dintre șocurile celor două valute față de moneda națională;

b) pentru șocul pe rata dobânzii - 0,6 puncte procentuale pentru toate monedele;

c) pentru șocul pe venit: în cazul veniturilor de natură salarială - 6%; pentru celelalte categorii de venituri împrumutătorii utilizează coeficienții de ajustare menționați la lit. d) și g) de la alin. 1).

(3) Prevederile prezentului articol privind riscul valutar se aplică numai pentru partea de finanțare pentru care clientul nu dovedește că dispune de venituri în valuta creditului sau indexate la valuta creditului. Prevederile privind riscul de rată a dobânzii nu se aplică în cazul creditelor cu dobândă fixă.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 12 din capitolul III completat de Art. I, punctul 5. din [Regulamentul 5/2016](#))

Art. 13

Gradul total de îndatorare se determină ca pondere a obligațiilor totale de plată decurgând din credite sau alte finanțări rambursabile în veniturile eligibile din care s-au dedus cheltuielile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. e).

Art. 14

~~La acordarea creditului, împrumutătorii trebuie să se asigure că din documentele și informațiile prezentate rezultă că pe întreaga perioadă de acordare a creditului gradul total de îndatorare a solicitantului se încadrează în nivelul maxim admis aplicabil acestuia:~~

Art. 14

(1) La acordarea creditului, împrumutătorii trebuie să se asigure că din documentele și informațiile de care dispun rezultă că pe întreaga perioadă de acordare a creditului gradul total de îndatorare a solicitantului este probabil să se încadreze în nivelul maxim admis aplicabil acestuia.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în situația creditelor pentru care termenul de rambursare depășește data de pensionare preconizată a clientului.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 14 din capitolul III modificat de Art. I, punctul 7. din [Regulamentul 5/2016](#))

Art. 15

~~**(1)** Împrumutătorii analizează capacitatea de rambursare a clienților pe baza unui nivel al veniturilor considerate eligibile de către împrumutători, care nu poate depăși cu mai mult de 20% pe cel aferent anului anterior:~~

(1) Împrumutătorii analizează capacitatea de rambursare a clienților pe baza unui nivel al veniturilor curente considerate eligibile de către împrumutători, care nu poate depăși cu mai mult de 20% pe cel aferent anului anterior.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 15, alin. (1) din capitolul III modificat de Art. I, punctul 8. din [Regulamentul 5/2016](#))

~~**(2)** Împrumutătorii stabilesc venitul aferent anului anterior pe baza documentelor care să certifice veniturile declarate autorităților fiscale:~~

(2) Împrumutătorii stabilesc venitul aferent anului anterior pe baza documentelor care certifică veniturile declarate autorităților fiscale și/sau a documentelor care atestă veniturile încasate în conturi deschise la instituția creditoare.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 15, alin. (2) din capitolul III modificat de Art. I, punctul 8. din [Regulamentul 5/2016](#))

(3) În situațiile în care nu există obligații legale de declarare a veniturilor la autoritățile fiscale, împrumutătorii stabilesc venitul aferent anului anterior pe baza altor documente justificative.

(4) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), împrumutătorii pot lua în calcul și venituri ce depășesc nivelul stabilit, numai după obținerea de la client a documentelor justificative care să demonstreze caracterul de continuitate în viitor a acestora. Documentele justificative trebuie să dovedească modificările intervenite în situația veniturilor clientului, cum ar fi schimbarea încadrării în funcție, schimbarea locului de muncă sau modificări cu impact semnificativ asupra creșterii volumului afacerilor persoanelor care obțin venituri din activități independente.

Art. 16

▶(la data 28-sep-2016 Art. 16 din capitolul III a se vedea referinte de aplicare din Art. II din **Regulamentul 5/2016**)

(1) La acordarea creditelor de consum denumite în valută sau indexate la cursul unei valute, solicitantul trebuie să dispună de garanții reale și/sau personale la un nivel de minimum 133% din valoarea creditului.

(2) Pentru scopurile prezentului regulament, polițele de asigurare având ca obiect acoperirea riscului de neplată vor fi asimilate garanțiilor personale.

(3) Pot face excepție de la obligația de garantare facilitățile de creditare prin trageri în descoperit de cont, precum și creditele acordate prin intermediul cârdurilor de credit, a căror valoare nu depășește de trei ori nivelul veniturilor nete lunare, fără a depăși însă o limită stabilită prin reglementările interne ale împrumutătorului.

Art. 17

▶(la data 28-sep-2016 Art. 17 din capitolul III a se vedea referinte de aplicare din Art. II din **Regulamentul 5/2016**)

(1) Durata creditelor de consum nu poate depăși 5 ani.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică creditelor de consum cu destinație imobiliară, în sensul art. 3 lit. a) pct. (ii), acordate în lei și pentru care debitorul a făcut dovada deținerii unui avans de minimum 40%.

(3) Prin derogare de la dispozițiile alin. (1), este permisă prelungirea facilităților de creditare de tip revolving acordate prin intermediul cardurilor peste durata de 5 ani, numai cu condiția ca împrumutătorii să reevalueze capacitatea de rambursare a debitorului cel puțin la sfârșitul fiecărui interval de 5 ani de la data acordării. Reevaluarea capacității de rambursare a debitorului se realizează în baza metodologiei proprii a împrumutătorului, specifică acestor produse de creditare.

Art. 18

▶(la data 28-sep-2016 Art. 18 din capitolul III a se vedea referinte de aplicare din Art. II din **Regulamentul 5/2016**)

(1) Valoarea unui credit pentru investiții imobiliare nu poate depăși 85% din valoarea garanției ipotecare în cazul creditelor acordate în lei.

(2) În cazul creditelor denumite într-o monedă străină sau indexate la cursul unei monede străine, în situația în care debitorul obține veniturile eligibile denumite sau indexate la moneda creditului, valoarea unui credit pentru investiții imobiliare este limitată la 80% din valoarea garanției ipotecare.

(3) În cazul creditului pentru investiții imobiliare acordat unei persoane fizice neacoperite în mod natural la riscul valutar, valoarea finanțării nu poate depăși 75% din valoarea garanției ipotecare în cazul creditelor denumite în EURO sau indexate la cursul EURO și 60% în cazul creditelor denumite în alte monede străine sau indexate la cursul unor alte monede străine.

(4) În scopul aplicării alin. (1)-(3) în cazul finanțărilor de tip leasing financiar imobiliar, limitele se aplică prin raportare la valoarea bunului finanțat.

(5) Prevederile alin. (1)-(3) nu se aplică în cazul creditelor pentru investiții imobiliare garantate integral sau parțial de stat.

Art. 19

Împrumutătorii pot utiliza în activitatea de creditare a persoanelor fizice nivelurile pentru gradul total de îndatorare stabilite și fundamentate în cadrul reglementărilor proprii, doar în măsura în care respectă dispozițiile art. 12 alin. (1) lit. f) și g) și alin. (2).

Art. 20

Pentru împrumutătorii care nu aplică prevederile art. 12 alin. (1) lit. f) și g) și alin. (2), nivelul maxim al gradului de îndatorare total este limitat la 35%, iar

nivelul maxim al gradului de îndatorare aferent creditului de consum denominat în valută sau indexat la cursul unei valute, alta decât cea în care debitorul obține veniturile eligibile, nu va putea depăși 10%.

CAPITOLUL IV: Dispoziții privind finanțarea în valută a entităților nefinanciare

Art. 21

(1) Împrumutătorii stabilesc în cadrul reglementărilor proprii, în concordanță cu profilul și strategia lor de risc, modalitatea de organizare a activității de acordare și garantare a creditelor în valută destinate entităților nefinanciare, impunând condiții mai stricte de acordare și garantare a creditelor în valută decât cele aplicabile creditelor similare în monedă națională.

(2) Reglementările proprii ale împrumutătorilor privind finanțarea în valută a entităților nefinanciare, la care se face referire în prezentul capitol, se constituie ca o singură reglementare internă.

Art. 22

(1) Împrumutătorii pot acorda credite în valută sau indexate la cursul unei valute entităților nefinanciare numai în măsura în care, potrivit criteriilor stabilite de împrumutător în reglementările proprii, respectivele entități demonstrează că dispun de capacitate de rambursare a finanțării în valută chiar și în condiții de depreciere severă a monedei în care sunt denumite ori indexate sursele de rambursare și, după caz, de majorare a dobânzii.

(2) În aplicarea prevederilor alin. (1), împrumutătorii utilizează la determinarea capacității de rambursare valorile indicate la art. 12 alin. (2) pentru șocul pe cursul de schimb și șocul pe rata dobânzii.

Art. 23

(1) Prevederile prezentului capitol se aplică numai pentru partea de finanțare pentru care debitorul nu dovedește că dispune de acoperire naturală sau financiară la riscul valutar.

(2) În sensul alin. (1) prin acoperire financiară la riscul valutar se înțelege protecția obținută de debitor în baza unui contract încheiat cu o instituție financiară prin care se transferă riscul valutar de la cumpărătorul protecției.

(3) Prevederile privind riscul de rată a dobânzii nu se aplică în cazul creditelor cu dobândă fixă.

CAPITOLUL V: Sancțiuni, dispoziții tranzitorii și finale

Art. 24

Nerespectarea prevederilor prezentului regulament atrage aplicarea măsurilor și/sau a sancțiunilor prevăzute la art. 225, 226 și 229 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [99/2006](#), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. [227/2007](#), cu modificările și completările ulterioare sau, după caz, la art. 58 și 59 din Legea nr. [93/2009](#) privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare, ori la art. 66 și 68 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. [113/2009](#) privind serviciile de piață, aprobată cu modificări prin Legea nr. [197/2010](#), cu modificările și completările ulterioare, respectiv la art. 69 și 71 din Legea nr. [127/2011](#) privind activitatea de emisie de monedă electronică, cu modificările ulterioare.

Art. 25

Casele centrale supraveghează respectarea de către cooperativele de credit afiliate a cerințelor prevăzute în prezentul regulament.

Art. 26

(1) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului regulament, împrumutătorii, precum și instituțiile prevăzute la art. 1 alin. (2) se

conformează obligațiilor ce le revin potrivit cap. II. În același termen, împrumutătorii transmit Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere modificările reglementărilor interne realizate pentru scopul conformării la obligațiile prevăzute la cap. II.

(2) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului regulament, împrumutătorii se conformează obligațiilor ce le revin potrivit cap. III și transmit Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere modificările reglementărilor interne realizate pentru acest scop.

(3) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului regulament, împrumutătorii se conformează obligațiilor ce le revin potrivit cap. IV și transmit Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere modificările reglementărilor interne în scopul dovedirii conformării la respectivele obligații.

(4) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute la alineatele precedente, împrumutătorii utilizează reglementările proprii aplicabile la data intrării în vigoare a prezentului regulament.

(5) Pentru împrumutătorii care la data intrării în vigoare a prezentului regulament dispun de reglementări proprii validate pentru desfășurarea activității de creditare a persoanelor fizice este considerată îndeplinită cerința prevăzută la art. 19.

Art. 27

Prezentul regulament se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 28

La data intrării în vigoare a prezentului regulament se abrogă Regulamentul Băncii Naționale a României nr. [24/2011](#) privind creditele destinate persoanelor fizice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2011, cu modificările ulterioare.

*

Prezentul regulament transpune prevederile art. 7 alin. (2) și (3), art. 18 alin. (1)-(3), alin. (5) lit. a), alin. (6), art. 20 alin. (1) și alin. (3) paragraful 1 teza a II-a și a III-a ale Directivei [2014/17/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor [2008/48/CE](#) și [2013/36/UE](#) și a Regulamentului (UE) nr. [1.093/2010](#), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 60 din 28 februarie 2014, și prevederile art. 8 ale Directivei [2008/48/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei [87/102/CEE](#) a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 133 din 22 mai 2008, în relație cu împrumutătorii prevăzuți la art. 1.

▶(la data 28-sep-2016 Art. 28 din capitolul V completat de Art. I, punctul 9. din [Regulamentul 5/2016](#))

-***-